

Demokrasiye yeni adım

Meclis'teki Anayasa değişikliğiyle demokrasi yolunda büyük bir adım atıldı: DGM kaldırıldı, YÖK'te askeri üye kalmadı, Anayasa'da idam cezasına atıfta bulunan maddeler temizlendi

ANKARA - 12 Eylül yönetimine hazırlanan 1982 Anayasa'sı 22 yılda dokuzuncu kez değişti. AKP ve CHP'nin tam uzlaşmasıyla kabul edilen son paketle Anayasa maddelerinin üçte biri değişmiş oldu. AKP'lilerin karşı çıkması sonucu kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık ilkesinin Anayasa hükmü haline gelmesine rağmen, yine de demokratikleşme için büyük bir adım atıldı. Sıra uyum yasalarına geldi.

TBMM Genel Kurulu'nda dün, Anayasa'nın 10 maddesinde değişiklik öngören 11 maddelik Anayasa değişikliği teklifinin ikinci tur görüşmesi yapıldı. AKP'nin yanı sıra CHP, DYP ve bağımsız vekillerin desteği ile AB'ye uyum

amacıyla hazırlanan Anayasa değişikliği, referandumsuz çoğunluk olan 367'nin üzerinde bir oyla kabul edildi. Yapılan değişiklikler şu düzenlemeleri getiriyor:

Eşitliğe anayasal güvence: Kadın-erkek eşitliğinin özellikle uygulamada sağlanması amacıyla Anayasa'nın 'Kanun önünde eşitlik' başlıklı maddesine, "Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir. Devlet kadınlar ve erkeklerin eşitliğini yaşama geçirmesini sağlamakla yükümlüdür" fıkrası eklendi.

DGM'ler kaldırıldı: DGM'lerin kuruluşunu düzenleyen Anayasa'nın 143. maddesi yürürlükten kaldırıldı. Bundan sonra ihtisas mahkemelerinin kurulması için yasal düzenleme yapılacak.

YÖK'te askeri üyeye son: Anayasa'nın 131. maddesinin ikinci fıkrasındaki "Genelkurmay Başkanlığı'nca seçilecek üye" ibaresi kaldırıldı. YÖK'te artık askeri üye bulunmayacak.

Sayıştay denetleyecek

Askeri harcamalara şeffaflık: Anayasa'nın 160. maddesinin TSK elinde bulunan devlet mallarının TBMM adına denetlenmesi usulleri, Milli Savunma'nın gerektirdiği gizlilik esaslarına uygun olarak düzenlenir şeklinde son fıkrası yürürlükten kalktı. Askeri harcamalar Sayıştay denetimine tabi tutulacak.

Egemenliğin paylaşımı: Anayasa'nın 90. maddesinin son

fıkrasına 'usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkacak uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır' cümlesi eklendi. Buna göre BM, Avrupa Konseyi, AB gibi kuruluşların çatısı altında imzalanan temel hak ve özgürlükleri kapsayan sözleşmeler, kanunlarımızın üzerinde olacak. Mahkemeler bundan sonra temel hak ve özgürlüklere ilişkin davalarda farklı hükümler içermesi halinde uluslararası sözleşme hükümlerine göre karar verecek.

Uluslararası Ceza Divanı'na katılım: Anayasa'nın 38. mad-

desinin onuncu fıkrası "Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez"; son fıkrası ise "Uluslararası Ceza Divanı'na taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez" şeklinde değiştirildi. Böylece Türkiye, AB müktesebatının parçası olan Uluslararası Ceza Divanı Statüsü'nü imzalamayan tek Avrupa ülkesi olmama yönünde büyük bir adım attı.

İdam temizliği: Anayasa'dan ölüm cezalarına atıfta bulunan hükümler ayıklandı. Anayasa'nın 'Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması' başlıklı 15. maddesindeki 'ölüm cezalarının infazı'; 'Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı' başlıklı 17. maddesindeki 'mahkemelerce verilen ölüm cezalarının yerine getirilmesi hali'; 'Suç ve cezalara ilişkin esaslar' başlıklı 38. maddesindeki 'savaş, çok yakın savaş tehdidi ve terör suçları halleri dışında ölüm cezası verilemez' ve 'TBMM'nin görev ve yetkileri başlıklı' 87. maddesindeki 'kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine' ibareleri Anayasa'dan çıkarıldı.

Basın özgürlüğünü koruma: Anayasa'nın 'Basın araçlarının korunması' başlıklı 30. maddesi, "Kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basımevi ile basın araçları, suç aleti olduğu gerekçesiyle zapt ve müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz" şeklinde değiştirildi. Böylece basın araçlarının müsadere edilmesine ilişkin hüküm kaldırıldı. (Radikal)

Önerge pozitif AKP negatif

ANKARA - İktidar partisi AKP, kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık ilkesinin Anayasa hükmü haline gelmesine, ikinci denemede de geçit vermedi. TBMM'de dün ikinci tur görüşmeleri yapılan Anayasa değişikliğine, yine pozitif ayrımcılık ilkesi damgasını vurdu. CHP'li milletvekilleri oylama saatine kadar AKP'lileri bu konuda iknaya çalıştı, ancak başarılı olamadı.

AKP'li 11 kadın milletvekili yazılı bir açıklama yaparak pozitif ayrımcılık ilkesinin Anayasa hükmü haline gelmesine neden gerek duymadıklarını anlattı. AKP'den Zeynep Karahan Uslu, Halide İncekara, Nimet Çubukçu, Gülseren Topuzlu, İnci Özdemir, Fatma Şahin, Reyhan Balandı, Remziye Öztoprak, Ayhan Zeynep Tekin, Semiha Öyüş ve Nükhet Hotar Göksel yaptıkları açıklamada, söz konusu maddede yapılan değişiklik 'Türk kadını için bir dönüşüm ve büyük bir demokratik açılım' olarak nitelendi. Açıklamada, "Haklı sebeplere dayanmaksızın bu düzenlemeyi tartışma konusu yapmak, kadın hakları açısından reform niteliğindeki bu başarıya gölge düşürmektedir" denildi.

İki değişiklik önerisi

Görüşmelerde CHP'liler, pozitif ayrımcılık konusunda iki ayrı değişiklik önergesi verdi. Önergelerde söz konusu maddede, "Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir. Devlet cinsler arasında eşitliğin fiilen yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu amaçla alınacak geçici önlemler ve yapılacak düzenlemeler ayırım ve imtiyaz sayılmaz" fıkrasının eklenmesi önerildi.

CHP'nin DYP'nin ve bağımsız milletvekillerinin de desteğiyle geçen 10 maddelik değişiklik paketi sayesinde Anayasa'nın üçte biri değişmiş oldu. FOTOĞRAF: ADEM ALTAN

El kaldırma yöntemiyle yapılan oylamada her iki önerge de AKP'lilerin oyları ile reddedildi. Anayasa'nın ilk tur görüşmelerinde çekimser oy kullanan kadından sorumlu Devlet Bakanı Güldal Akşit, bu kez Meclis'e gelmedi. İlk tur oylamada önerge lehine oy kullanan İzmir Milletvekili Serpil Yıldız, AKP'den yine 'kabul' oyu kullanan tek kadın oldu. İlk turda kabul oyu veren Ertuğrul Yalçınbayır, Lokman Ayva ile Sadık Yakut oylamaya gelmezken, AKP'den Faruk Unsal, Nurettin Aktas, Mevlüt Akgün, Orhan Yıldız, Cemal Kaya ile Mahfuz Güler bu kez olumlu oy kullandı.

Kadın-erkek eşitliğine ilişkin maddenin oylamasına ise 492 milletvekili katıldı. Oylamada 471 kabul, 15 ret, dört geçersiz oy kullanılırken, bir oy da boş çıktı. (Radikal)